

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tractatus De Statu Hominis Morali In Vita Et Post Mortem

Opfermann, Paul

Moguntiae, 1769

Tutorismus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40701

tenetur, non modò ex lege charitatis, quæ jubet meliore modo juvare proximum extremè indigentem; sed etiam ex lege justitiæ propter tacitum & implicitum pactum, quod æger cum Medico inire censetur hoc ipso, quòd eidem se curandum committat, atque hic illius curam suscipiat, & quidem eâ lege, ut medicinas salubriores adhibeat, si hic & nunc haberi possint. Si fortassis æger non habeat sufficientes sumptus ad medicinas hujusmodi certius profuturas sibi comparandas, obligatio ista non videtur in pactum deducta.

V. Extra dubium quòque est licere sequi opinionem magis tutam, quæ favet legi contra libertatem, etsi nequidem verè probabilis sit, quia operans juxta illam nulli prorsus peccandi periculo sese exponit. Item licitum esse sequi sententiam minùs probabilem & tutiorem, relictâ probabiliore & minùs tuta, quia pariter ita operans non formale duntaxat peccatum declinat, sed à materiali etiam longius abest. Quæ autem in disputationem veniunt, sunt sequentia. 1°. Utrum in operando liceat sequi sententiam probabiliorem minus tutam? 2°. An, cum duæ sententiæ contrariæ sunt æque probabiles, teneamur sequi tutiorem? 3°. An teneamur sequi sententiam tutiorem, faventem legi, quando etiam est probabilior, relictâ minus tutâ, & minùs probabili?

§. III.

De Tutiorismo.

Tutiorem partem in moralibus præoptandam esse, nec licere minùs tutam amplecti, etsi ista

§ 2

105.
Tutioris-
mus.

ista multò alterà probabilior sit; voluere *Joannes Baptista Sinnichius in Saule exrege*, *Guilielmus Wendrockius (Petrus Nicolle ex vero nomine)* in not. ad ep 5. *Provinc. Arnaldus*, aliique, idcirco *Tutiorista* nuncupati. Ad coercendum hunc nimium Tutiorismi rigorem ALEXANDER VIII. P. M. damnavit hanc Sinnichii propositionem: *Non licet sequi opinionem vel inter probabiles probabilissimam.* Id nimirum agebant istiusmodi *Rigorista*, ut, cum quæ vel in Sacris Literis, vel in Ss. PP. monumentis, vel in Sacris Conciliis per modum consilii Fidelibus tradita sunt, præceptorum habere vim adfirmarent, ideoque viâ semper tutissimâ incedendum esse prædicarent. Istud autem quid est nisi onus Christi leve, & jugum suave reddere omnino intolerabile, viamque, quæ ducit ad vitam, non arctam, sed prorsus imperviam delineare. Vires certè humanas superat in rebus moralibus adsequi semper, quod tutius est, atque adeò perfectius. Nec mirum, doctrinam hanc perquam familiarem esse sectatoribus *Fansenii*, cujus prima ex quinque propositionibus tamquam hæreticis damnatis ista erat: *Aliqua Dei præcepta hominibus justis, volentibus & conantibus, secundum præsentem, quas habent vires, sunt impossibilia; deest quoque illis gratia, quâ possibilia fiant.* Oppositum testatur continua SS. PP., Rom. Pontificum, Doctorum, aliorumque Fidelium praxis, qui neque semper secuti sunt, nec sequuntur, immo nec sequi facilè partem tutiorem possunt, ubi contraria multò probabilior est. Et quidem Pontifices non semel dispensarunt in voto solemni castitatis, in matrimonio rato, quia id se facere posse probabilius.

Ius iudicabant, etsi non relaxare vota huiusmodi tutius esset. Apud Doctores plurimos recepta est S. THOMAE sententia, videlicet non teneri peccatores statim post culpam agere poenitentiam. Fideles ad Sacram Synaxin accedunt, quamvis de statu gratiae moraliter certi non sint. Nempe cum sententia aliqua probabilissima est, aut probabilior, etsi minus tuta; haud difficile est, ex principiis reflexis moraliter certis conclusionem moraliter certam, quae ipsa est regula actionis immediatè directiva, deducere. v. g. Illud prudenter & licitè ago, quod viri gravissimi, doctrinâ & pietate conspicui, ex multis gravibusque momentis licitum esse existimant semper, & etiamnum arbitrantur: sed ita res se habet circa actionem, à me hic & nunc ponendam; ergo illam licitè & honestè pono. Ad honestatem verò actionis sufficere moralem certitudinem ex eo ulterius liquet, quia ista omnem prudentis formidinis actum excludit.

Si ais: Probabilissimam tunc solum licet sequi ex mente Pontificis, cum illa favet legi, & tutior est; vel quando pars utraque subest periculo peccati materialis, ac neutra simpliciter tuta est, v. g. quod possit Iudex damnare illum, qui secundum allegata & probata est reus, quamvis privatâ notitiâ sciat illum esse innocentem. *Resp* Pontifex damnavit istam propositionem in eo sensu, quo damnari debuit, sc. in quo *Sinnichius* aliique *Tutioristae* eam docuerunt, existimantes, tutiorem partem semper eligendam esse, atque adeo partem faventem legi, quamvis pars libertati favens sit probabilissima, aut etiam moraliter certa; v. g. contritionem in Sacramento Poenitentiae adhibendam esse, non verò attritio-

nem; esto moraliter certum sit, quòd attritio sufficiat. Differt tamen opinio *probabilissima à moraliter certa*, quòd illa tot habeat pro se rationum momenta, ac tantà Doctorum autoritate muniatur, ut inter opiniones probabiles principem locum obtineat, intra fines tamen probabilitatis se continens, neque omnem etiam levem formidinem prorsus excludens, sicut ea, quæ moraliter certa est. Certitudo tamen moralis, quia in indivisibili non consistit, idcirco supremus gradus probabilitatis attingere potest gradum infimum certitudinis moralis.

a) Ortum & progressum *Jansenismi* paucis sic habet, primus huic sectæ prævit *Michael Bajus*, sive *de Bay*, *Melini* in Belgio natus anno 1513. subin Lovaniensis Academiae doctor, Decanus, & Cancellarius, vir quidem ingenio & doctrina pollens, sed in novitates justo pronior. Hinc anno 1551. novos errores tum voce, tum scriptis, unà cum *Joanne Hesselio*, itidem Lovaniensi Doctore cepit disseminare. Ejus errores per solennem constitutionem: *Ex omnibus afflictionibus*, die 1. Octobr. ann. 1567. damnavit PIUS V. P. M. Hanc constitutionem eodem anno 23. Decembris sibi prælectam ea, qua decuit, reverentia suscipere Lovanienses Doctores, uno excepto *Bajo*, qui anno mox sequente apologiam suarum opinionum ad Pontificem misit. Hic verò re maturè expensâ, datis ad *Bajum* anno 1569. literis priorem Constitutionem confirmavit, eumque ad damnatos errores ejurandos paternè cohortatus est. Verùm cum sive *Bajus*, sive ejus *Afflectæ* non adquiescerent, GREGORIUS XIII. nova Constitutione, anno 1579. die 1. Febr. quæ incipit: *Provisionis nostræ*, Constitutionem PII V. confirmavit, misitque *Franciscum Toletum*, qui Bullam illuc deferret, promulgaretque, & *Bajum* ad canendam palinodiam permoveret. Hujus privatis colloquiis eo tandem inductus est *Bajus*, ut anno 1580. recitata in frequentissimo Academiae consessu Papæ Constitutione, agnosceret, multos è suis Articulis